

fogná, viszont a napsugarak feleslegét az oldalt álló vén fák távol tartják. A csoportos felujítás továbbá, mint a fanemek elegyítését elősegítő eljárás is előnnyel bír. Erre nézve multkori cikkemre hivatkozhatom.

Az a különös ok pedig, a melyet említettem, az a tapasztalat volt, hogy a tárgyalt erdővel szomszédos erdőterületen a vetővágásos gazdaság teljes kudarczot vallott. A megritkított sarjtölgyesben felujulás nem következett be, az egyenletesen beférkőző napfényben a talajt buja cserjetyénészlet foglalta el, melylyel a végre is foganatosított ültetés, daczára a folytonos szorgalmas ápolásnak, nehezen küzd. Már 5 évvel a vetővágás után a védőállab eltávolított s most ez a terület egy talajában meggyengült déli fekvésű dolomitos hegyoldal, melyen a fiatalos igen lassan vergődik felfelé. Szóval az erdőben magában meríttem azt a meggyőződést, hogy a vetővágásos gazdaság ily viszonyok között az általános gazdasági követelményeknek sem felel meg, annál kevésbé a szépészetieknek.

A kannosai platánfák.

Irta: *Dr. Bedő Albert.*

A ki Fiuméből vagy Triesztből kiindulva a Dalmát-partok vonzó képét, s nevezetesen a ritka szépségű cattaroi tengeröblöt, vagy a kies fekvésű régi és új Ragusát, látni akarja, annak a Ragusa személyszállító kikötőjéül szolgáló Gravosa elérése előtt, midőn hajója Mezzo és Calamotta szigetek közé jut, bizonyára meglepően fog felütni a gondosan megmivelt tengerpart változatos és szabadon élő kaktuszokkal diszeskedő tenyészete felett, a virágos kertek, a szőlők, a sűrűn egymásra következő

gyéres állásu, kis kiterjedésü, de öreg olajfaerdők körében, a tengerre néző hegyoldal közepe táján, egy pár egymásba kapcsolódó nagy, zöld gömb, melyet első ítéletre több nagyfa csoportosításából kerti mesterséggel alkotott hűsítő facsoportnak hajlandó tartani, de a melyről, ha az uti ismeretéseken utána néz, vagy ha a jártasabb hajószemélyzettől avagy utasoktól tudakozódik, csakhamar azt a meglepő értesítést nyerheti, hogy azok az egymás szomszédságában álló s alsóbb ágaikkal is összefonódott kannosai hires platánfák, melyek koronája alatt akár egy zászlóalja katonaság is védelmet találhat.

E sorok írója a mult tavasszal egészségi okokból kénytelen volt Ragusa város enyhébb égalját felkeresni s ekkor nem csak a hajóról gyönyörködhetett a két óriás nagyságu platánfában, hanem azok árnyékában is üdülhetett.

E fák Cannosa vagy a dalmát-szláv nevezet szerint Trsteno községben az országut mellett, a kopár és megmivelt tenyészterülettel folytonosan váltakozó Karstnak tengerfelőli oldalán, a hegy lejtőjének mondhatni közép szintjén, a légsulymérővel való magassági méret szerint 120m. tengerszintfeletti magasságban, száraz Karst-mészközet felett kőpződött sovány meszes és vörös agyaggal vegyített talajon állanak.

A kannosai platánfák meglátogatása, mely a több századon át s még egész 1808-ig köztársasági kormány nyal bíró Ragusától bérkocsit használva oda és vissza az etetésre szükséges pihenéssel 6—7 órát vesz igénybe, gazdagon jutalmazza mindazokat, kik a fák tenyészete iránt érdeklődéssel viseltetnek s így egyáltalában azokat az erdészeket is, kik a fisztelet érzésével szemlélik a természet teremtő erejének segélyével kiválóbban nagy méretűekké

felnőtt fákat. Ilyeneknek ismerhetők el a cannosai platánok is, melyek fajukra nézve a keleti platánfához (*Platanus Orientalis*) tartoznak s mindkettőjük, nem tekintve némely, különben egészen szépen elforrott ághelyet és néhány korhadást nem mutató ágdurodot, teljesen épek, egészségesek, üde és dus lombozattal bírók. Ezt a gazdag erőteljességüket, daczára elég magas és a széláramnak jól kitett helyzetüknek és sovány talajviszonyuknak a gyökérzetüket állandóan öntöző s mindjárt közelükben igen erőteljes érrel fakadó forrásviz segítségének s a tengerről bő mértékben reájuk áradó jó levegőnek köszönhetik.

Érdekesnek tartottuk t. olvasóinkkal a két fa közül a nagyobbiknak alakját illetve külemét sikerült fénykép után készült rajzzal is megismertetni, a mi úgy hisszük minden leírásnál élénkebb és hivebb képet nyújt. A fa egyes nagyobb ágai inkább csavaros vagy tekert-növésűeknek mondhatók, de magukban véve is oly hosszúak és vastagok, hogy külön-külön is mindmegannyi terebélyes platánfát képezhetnének.

A vastagabb és erőteljesebb fának mellmagasságban lemért körülete $9\cdot04\ m.$ s e szerint átmérője $2\cdot9\ m.$ A mellékelt rajzon lévő kép első nézésre alig mutatja a fa nagy vastagságát, de mindjárt szembeötlőbbé válik erős mérete, ha a mellette lévő padokhoz vagy az átellenében lévő bolt ajtajához hasonlítjuk. Legelső ága a törzstől a 7-ik méter magasságban fejlik ki; a törzs egész magassága pedig szembecslésem szerint mintegy $40\ m.$ A magasságról pontosabb méret nem volt vehető, mert a fa környezetében lévő számos építmény a rendelkezésre álló rövid idő alatt pontosabb mérés teljesíthetését meggátolta. A fa kora mintegy 400 évre tehető s bár az uti-táskámban évek óta hiába hordozott Pressler-féle régi furó nálam is

volt, még ezzel sem vala egy kis kor-tudakozás teljesíthető, mert előre kérdezősködve értesültem, hogy a fát gondosan felügyelik s azon bármi legkisebb faragás vagy furás nagyobb kellemetlenség okozója lehetne; s ezt a felügyeletet és gondozást valóban igazolja is az, hogy a törzs legalsó része szintén teljesen ép, tiszta és semminemű kés, fejsze vagy metszési nyomokat nem mutat.

Ide kell még jegyeznünk, hogy a két fa egymástól mintegy 60 méternyi távolságra áll, a kisebbikről azonban a törzs kerületének mértéke nem volt levehető, mert magas kőfallyal elzárt szőlőskertben áll s az sem volt található, a ki a kertbe való bemehetést megengedhette volna. A kisebbiket azonban, alakját és méreteit szembecsléssel mérve, a nagyobbikhoz képest mintegy 100 évvel fiatalabbnak lehet itélni s valószínűnek tartható, hogy nem külön ültetés útján keletkezett hanem inkább a nagyobbik természetes szaporulata.

Azok, a kik a konstantinápolyi híres platánfákat s ezeket a fákat is látták, azt mondják, hogy ezek méltó társai lehetnek a bujukderei híres platánoknak, s így bizonyára azoknak is, melyekről a régi görög leírások megemlékeznek!

A jég- s zivatarfelhők szétüzése lövöldözéssel.

Közli: *Cserny Győző*, kir. alerdőfelügyelő.

A jégverés okozta károk, sajnos, eléggé ismeretesek. A kár nagysága a jégzemek nagyságától, a jégeső mennyiségétől, annak tartamától és attól az évszaktól függ, melyben az előfordul. A tenyészeti évszak kezdetén pl. a jég által okozott kár a legnagyobb, míg később, a már kifejlődött növényeknél kevésbé érzékeny. A szőlőnél, gyümölcsnél és az erdei ültetvényeknél, csemetéknél,